

HANGİ KÂR DAĞITIMI ERTELENDİ?

Koronavirüs kriziyle mücadele amacıyla son olarak içinde "kâr dağıtımı" sınırlamasının da bulunduğu bazı önlemler alındı. Bu önlemler nakit kâr dağıtımını ertelemiş durumda ama "bedelsiz pay" vermek suretiyle kâr dağıtımına bir sınırlama getirilmiş değil.

Çin'in Wuhan şehrinde başlayan yeni koronavirüs (Covid-19) salgını Dünya Sağlık Örgütü'nce 11.03.2020'de "pandemi" olarak ilan edildi. Salgın artık dünyanın her yerinde. Avrupa Birliği Salgın Önleme ve Kontrol Merkezi'nin 27.04.2020 tarihli verilerine göre, salgın, 206 coğrafi bölgede (tanınmayan ülkeler dahil) 2 milyon 916 bin vaka 205 bin 920 ölüm ve son 14 günde 1 milyon 110 bin vaka olarak seyrediyor. (<https://www.ecdc.europa.eu/en/geographical-distribution-2019-ncov-cases>)

Salgın nedeniyle hükümetler, "toplum sağlığı, işletmeler ve insan kaynağını korumak" amacıyla parasal ve mali teşvik paketleri açıklamayı sürdürüyor.

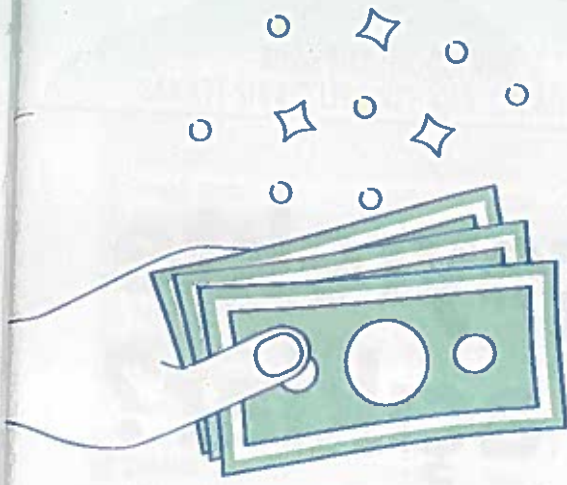
TÜRKİYE'DEKİ SON ÖNLEMLER

Salgınla mücadele amacıyla Türkiye'de son olarak "kâr dağıtımı" sınırlandırılmasının da yer aldığı değişiklikleri içeren 7244 sayılı Kanun 17.04.2020'de Resmi Gazete'de yayımlandı. Değişiklikler ana hatları ile aşağıdaki gibidir:

- Ücretsiz izinde olup kısa çalışma ödeneği alamayanlar veya işten çıkarılıp işsizlik ödeneği alamayan çalışanlara ücret desteği verilmesi, işverenlerin iş akitlerini üç ay süreyle feshedememesi,
- Gelir ölçütü ve ağır engellilik şartından bağımsız "yaşlılar ile engellilere" yapılan yardımların üç ay süreyle yapılması,
- Faaliyeti durdurulan veya faaliyet yapamayan işletmelerden "ilan ve reklam" ile "çevre temizlik" vergileri alınmaması,
- Hazine ve belediye, Milli Parklar ve Orman Genel Müdürlüğü taşınmazları ve izinleri için ödenen borçlar ile Kredi Yurtlar Kurumu'na olan borçların üç ay süreyle ertelenmesi,
- Belediyelerin gelir vergisi tevkifatı ve sosyal sigorta prim ödemelerinin üç ay süreyle ertelenmesi,
- Belediyelerce toplu taşıma faaliyetlerinin üç

ay süreyle desteklenmesi, belediyelerce konutlar ve faaliyeti durdurulan işyerlerinin su fatura tahsilatının üç ay süreyle ertelenebilmesi,

- Kaçakçılıkla mücadelede el konulan ve salgın hastalıkla mücadelede kullanımı mümkün tıbbi cihaz ve malzemelerin kullanılabilmesi,
- Tarım satış kooperatifleri birliklerinin DFİF kaynaklı kredi taksit ödemelerinin 2021'e ertelenmesi,
- Seyahat Acentaları Birliği üyelerinden 2020 yılı aidatlarının alınmaması ve seyahat acentaları işletme belgelerinin acenta unvanından bağımsız olarak devredilebilmesi,
- TEDAŞ'ın elektrik tüketiminden kaynaklanan alacaklarının yapılandırılması,
- Birlik, dernek ve benzeri kurum/kuruluşların genel kurullarının ertelenmesi ve mevcut organlarla yönetimlerinin devamı,
- Boşalan muhtarlık seçimlerin ertelenmesi,
- Ticari gemilerin denize elverişlilik belge süreleri ile denetimlerin 01.08.2020'ye uzatılması,
- Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk faaliyet lisans sürelerinin bir yıl uzatılması,
- AR-GE ve tasarım merkezleri ile teknokentlerdeki faaliyetlerin geçici süreyle bölge merkez/bölge dışından yürütülmesi izni,
- Mücbir sebep halinde "bilgi ve belgelerin oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi, muhafazası ve ibrazı için gerekli yöntemlerin" Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca belirlenmesi,
- Devlete ait üniversitelerin tıp ve diş hekimliği fakültelerine kaynak aktarılabilmesi,
- 30 Eylül 2020'ye kadar şirketlerin kâr dağıtımlarının 2019 yılı net dönem kârının yüzde 25'ine kadar sınırlandırılması, daha önce alınan kararlar kapsamında henüz ödenmeyen dağıtımların da 2019 yılı net dönem kârının yüzde 25'ini aşmaması.
- Fahiş fiyat artışı, stokçuluk ile mücadele için "Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu" oluşturulması.

KÂR DAĞITIMINA SINIRLAMA

Tüm dünya olağanüstü bir dönemden geçtiğinden, olağanüstü kuralların uygulanması gündeme geliyor. Diğer ülkeler gibi ülkemizde de 7244 sayılı Kanun ile Türk Ticaret Kanunu'na eklenen geçici 13'üncü madde ile sermaye şirketlerindeki kaynakların nakit kâr dağıtımını yoluyla azaltılmaması ve ek finansmana ihtiyaç duyulmaması için mevcut öz kaynakların korunması hedeflenmiştir.

Yapılan düzenlemeyle 30 Eylül 2020'ye kadar 2019 yılı net dönem kârının yalnız yüzde 25'i dağıtılabilecektir. Bu sürede geçmiş yıl kârları ve serbest yedek akçeler dağıtıma konu edilemeyecek, avans kâr payı dağıtımı yapılamayacaktır. Bu süreyi üç ay uzatma veya kısaltma yetkisi Cumhurbaşkanı'na verilmiştir. Ancak kapsamdaki sermaye şirketlerine ilişkin istisnalar ile uygulama hakkında düzenlemeler yapmak için Hazine ve Maliye Bakanlığı görüşüyle Ticaret Bakanlığı'na yetki verilmiştir.

Ayrıca, bu değişiklik öncesinde sermaye şirketlerinin genel kurullarınca 2019 yılına ilişkin kâr payı dağıtım kararı alınmış ve fakat henüz pay sahiplerine ödenmemiş veya kısmen ödenmişse, bu ödemelerin de 2019'un net dönem kârının yüzde 25'ini aşan kısmı 30 Eylül 2020'ye kadar ertelenecektir.

Kâr dağıtımına getirilen düzenlemeyle 30 Eylül 2020'ye kadar 2019 yılı net dönem kârının yalnız yüzde 25'inin dağıtımı mümkündür. Değişiklik öncesinde alınan kâr dağıtım kararlarının ödenmemiş kısımlarının da yüzde 25'i aşan kısmı 30 Eylül 2020'ye ertelenmiş, dağıtılması kısıtlanmıştır. Ancak, değişiklik öncesinde sermaye şirketlerinin genel kurullarınca 2019 yılı net kâr dışında "geçmiş yıl kârları ve serbest yedek akçelerin" dağıtımına karar verilmişse, geçici 13'üncü maddenin 2'nci fıkrasının bu dağıtıma engel olmadığı kanaatindeyiz. Çünkü bu sınırlamayı düzenleyen madde lafzı açıkça "2019 yılı net dönem kârının yalnız yüzde 25'i" ile ilgilidir.

KÂR DAĞITIMININ BAZI NEDİR?

Net dağıtılabılır dönem kârı, net dönem kârından varsa "geçmiş yıllar zararları" ve "genel kanuni yedek akçe" indirilerek tespit edilir. "Net dağıtılabılır dönem kâr" dışında, dağıtılması mümkün olan "diğer kaynaklar" da "kâr dağıtımına" konu edilebilir. "Geçmiş yıl kârları", "olağanüstü yedekler" ile "TTK ve esas sözleşme uyarınca dağıtılabılır diğer yedekler" bunlara örnek olarak verilebilir. Sermaye şirketleri yıl sonunda yetkili organlarının kararı ile ortaklarına "kâr payı" dağıtabilir. "Kâr payı", ister kanun isterse esas sözleşme gereği olsun, ortaklıkların yetkili organlarının kararına bağlı olup, "nakit" ve/veya "bedelsiz pay" olarak ödenebilir. Ortaklık yetkili organları dağıtımın nakit ve/veya bedelsiz pay olarak yapılmasına karar verebilir.

BEDELSİZ KÂR DAĞITIMI MÜMKÜN MÜ?

TTK'na eklenen geçici 13'üncü madde ile sermaye şirketlerinin nakit kâr dağıtımını yapması ertelenmiş, "bedelsiz pay" vermek suretiyle kâr dağıtımına bir sınırlama getirilmemiştir. Bu kapsamda gerek 2019 yılı net dönem kârının yüzde 25'ini aşan kısmı, gerekse geçmiş yıl kârları ve serbest yedek akçeler "sermayeye ilave edilmek suretiyle bedelsiz pay" olarak dağıtılabılır.

Böylece sermaye şirketlerindeki kaynaklar, bedelsiz kâr dağıtımını yoluyla şirketlerin öz kaynakları arasında kalmaya devam edecektir. Bedelsiz kâr payı dağıtımını, Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yer alan "kârın sermayeye eklenmesi kâr dağıtımını sayılmaz" hükmü gereği tevkifata da tabi olmayacaktır.

Ayrıca sermaye şirketlerinin net dönem kârını sermayeye ekleyerek gerçekleştirdikleri kâr dağıtımları gerçek kişi ortaklarca elde edilen kâr payı olarak beyana tabi olmayacaktır. Diğer taraftan, gerçek kişilerin kurumların kârlarını sermayeye eklemesi dolayısıyla sahip oldukları hisse senetlerinin edinim tarihinin tespitinde, daha önceden sahip olunan payların edinim tarihi esas alınmaktadır. Diğer bir deyişle, ortakların bu hisseleri elden çıkarmada elde tutma süreleri ile ilgili bir kaybı söz konusu değildir.

Diğer taraftan temettü geliri bekleyen yatırımcılar da bedelsiz kâr payı dağıtımından elde ettikleri hisseleri borsada elden çıkararak nakit ihtiyaçlarını karşılayabilirler.

Bütün bu nedenlerle, gerek 2019 net dönem kârının gerekse geçmiş yıl kârlarının bedelsiz kâr payı olarak dağıtılması hem bireyler hem de kâr dağıtan kurumlar tarafından avantajlı bir durum olup, sermaye piyasalarının gelişmesi, derinleşmesi açısından da faydalı olabilecektir.

Bedelsiz kâr payı ödemesi, kâr hisseye dönüştürür.